

Dosarul nr. 2r-602/22
2-18004804-01-2r-2012

Prima instanță: Judecătoria Comrat, sediul Ceadâr-Lunga (jud.: N. Lazareva)
Instanța de apel: Curtea de Apel Comrat(jud.:D. Fujenco, A. Curdov, S. Gubenco)

DECIZIE

18 ianuarie 2023

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari
Victor Burduh
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de Anna Cheleş,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Anna Cheleş împotriva Primăriei satului Tomai, Dmitri Topciu, Victor Garciu, Maria Carabadjac și Elena Gardalîc cu privire la obligarea primăriei de a executa lucrările cadastrale de determinare a hotarului lotului terenului de pământ și întocmirea actului de constatare a hotarului, obligarea lui Dmitri Topciu de a nu împiedica la efectuarea lucrărilor,

împotriva încheierii din 07 noiembrie 2022 a Curții de Apel Comrat, prin care a fost respinsă cererea depusă de Anna Cheleş privind repunerea în termen a cererii de apel și a fost restituită cererea de apel depusă de Anna Cheleş împotriva hotărârii din 23 mai 2022 a Judecătoriei Comrat, sediul Ceadâr-Lunga, ca fiind depusă în afara termenului legal, iar instanța a refuzat să efectueze repunerea în termen,

c o n s t a ț ă:

La 07 iunie 2017 Anna Cheleş a depus cerere de chemare în judecată împotriva Primăriei satului Tomai, privind executarea forțată a lucrărilor cadastrale de determinare a hotarului lotului terenului de pământ și întocmirea actului de constatare a hotarului.

La 26 septembrie 2017 Anna Cheleş a depus cerere de completare a acțiunii solicitând obligarea lui Dmitri Topciu de a nu crea obstacole în timpul efectuării lucrărilor cadastrale de determinare a hotarului lotului de teren și întocmirea actului de constatare a hotarului.

La 26 septembrie 2017, prin încheierea protocolară, Dmitri Topciu, Maria Carabadjac, Elena Gardalîc, Victor Garciu au fost atrași în proces în calitate de copârâți.

Prin hotărârea din 19 iunie 2018 a Judecătoriei Comrat, sediul Ceadâr-Lunga acțiunea depusă de Anna Cheleş a fost respinsă, ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia din 10 octombrie 2018 a Curții de Apel Comrat a fost admis apelul declarat de Anna Cheleş, a fost casată hotărârea din 19 iunie 2018 a Judecătoriei Comrat, sediul Ceadâr-Lunga și a fost remisă cauza spre rejudecare în prima instanță, în alt complet de judecată.

Prin hotărârea din 23 mai 2022 a Judecătoriei Comrat, sediul Ceadâr-Lunga acțiunea depusă de Anna Cheleş a fost respinsă ca neîntemeiată.

La 05 iulie 2022 Anna Cheleş a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea apelului, casarea integrală a hotărârii din 23 mai 2022 a Judecătoriei Comrat, sediul Ceadâr-Lunga, cu emiterea unei hotărâri noi de admitere a acțiunii.

La 24 august 2022 Anna Cheleş a depus cerere, solicitând repunerea în termen a cererii de apel depusă împotriva hotărârii din 23 mai 2022 a Judecătoriei Comrat, sediul Ceadâr-Lunga.

În motivarea cererii de repunere în termen a cererii de apel a indicat că copia dispozitivului hotărârii din 23 mai 2022 a Judecătoriei Comrat, sediul Ceadâr-Lunga a recepționat-o la data de 10 iunie 2022, și în termen de 30 de zile de la recepționare a depus cererea de apel. Consideră că cererea de apel este depusă în termenul prevăzut de lege.

Prin încheierea din 07 noiembrie 2022 a Curții de Apel Comrat, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, a fost respinsă cererea depusă de Anna Cheleş privind repunerea în termen a cererii de apel și a fost restituită cererea de apel depusă de Anna Cheleş împotriva hotărârii din 23 mai 2022 a Judecătoriei Comrat, sediul Ceadâr-Lunga, ca fiind depusă în afara termenului legal, iar instanța a refuzat să efectueze repunerea în termen.

La 22 noiembrie 2022 Anna Cheleş a declarat recurs împotriva încheierii instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea încheierii din 07 noiembrie 2022 a Curții de Apel Comrat, cu soluționarea prin decizie problema respectivă prin repunerea în termen a apelului și remiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, la etapa primirii cererii de apel.

În motivarea recursului Anna Cheleş a invocat că nu este de acord cu încheierea instanței de apel și o consideră neîntemeiată, deoarece la materialele cauzei au fost anexate probe care confirmă faptul când a fost recepționat dispozitivul hotărârii primei instanțe.

Consideră recurenta că cele menționate confirmă faptul că termenul de atac al hotărârii primei instanțe nu a fost omis.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Materialele cauzei atestă că copia încheierii din 07 noiembrie 2022 a Curții de Apel Comrat a fost recepționată de Anna Cheleş la 15 noiembrie 2022 (f.d. 162).

Astfel, recursul declarat la 22 noiembrie 2022, este în termen.

La 20 decembrie 2022 în adresa intimațiilor a fost expediată copia recursului declarat de Anna Cheleş, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referințelor (f.d. 176), însă intimații nu și-au valorificat dreptul procedural respectiv.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copie certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele cauzei în raport cu argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi respins, cu menținerea încheierii instanței de apel, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Conform art. 110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Potrivit art. 111 alin. (1) din Codul de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege.

În conformitate cu art. 113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Conform art. 362 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel. Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art. 116.

Astfel, termenul de declarare a apelului prevăzut la art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, curge de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, (dacă legea nu prevede altfel), indiferent de faptul dacă partea a fost sau nu prezentă la pronunțarea dispozitivului hotărârii.

În conformitate cu art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Din materialele cauzei rezultă că la 23 mai 2022 Judecătoria Comrat, sediul Ceadâr-Lunga a pronunțat dispozitivul hotărârii, prin care a fost respinsă acțiunea depusă de Anna Cheleş, ca neîntemeiată.

La 05 iulie 2022 Anna Cheleş a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea apelului, casarea integrală a hotărârii din 23 mai 2022 a Judecătoriei Comrat, sediul Ceadâr-Lunga, cu emiterea unei hotărâri noi de admitere a acțiunii.

La 24 august 2022 Anna Cheleş a depus cerere, solicitând repunerea în termen a cererii de apel depusă împotriva hotărârii din 23 mai 2022 a Judecătoriei Comrat, sediul Ceadâr-Lunga.

În motivarea cererii de repunere în termen a cererii de apel a indicat că copia dispozitivului hotărârii din 23 mai 2022 a Judecătoriei Comrat, sediul Ceadâr-Lunga a recepționat-o la data de 10 iunie 2022, și în termen de 30 de zile de la recepționare a depus cererea de apel. Consideră că cererea de apel este depusă în termenul prevăzut de lege.

Ca urmare, prin încheierea din 07 noiembrie 2022, Curtea de Apel Comrat, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, a respins cererea depusă de Anna Cheleş privind repunerea în termen a cererii de apel și a fost restituită cererea de apel depusă de Anna Cheleş împotriva hotărârii din 23 mai 2022 a Judecătoriei Comrat, sediul Ceadâr-Lunga, ca fiind depusă în afara termenului legal, iar instanța a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Verificând circumstanțele cauzei în raport cu normele de drept citate supra și argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră justă soluția instanței de apel de respingere a cererii privind repunerea în termen al apelului și restituirea acestuia, deoarece cererea de apel a fost depusă de Anna Cheleş peste termenul de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii prevăzut la art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

Or, după cum rezultă din actele cauzei dispozitivul hotărârii a Judecătoriei Comrat, sediul Ceadâr-Lunga a fost pronunțat la 23 mai 2022, iar cererea de apel (nemotivată) a fost depusă de către Anna Cheleş abia la 05 iulie 2022, peste 35 de zile, pe când termenul-limită de declarare al apelului a expirat la 22 iunie 2022 (*miercuri*) inclusiv.

Totodată, în conformitate cu art. 116 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).

Din normele legale citate supra rezultă că termenul de declarare a apelului poate fi restabilit dacă persoanele îndreptățite solicită prin cerere acest lucru. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului de procedură. Totodată, prin prisma jurisprudenței CEDO, nemotivarea de către instanță a temeiurilor de repunere a apelului în termen sau repunerea neîntemeiată în termenul de apel reprezintă o încălcare a dreptului la un proces echitabil.

Deși apelanta Anna Cheleş a solicitat repunerea în termen a actului de procedură, totuși contrar art. 116 din Codul de procedură civilă, nu a prezentat probe justificative ce ar confirma faptul imposibilității depunerii apelului în termenul de atac prevăzut de lege.

Totodată, în conformitate cu art. 100 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cererea de chemare în judecată și actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc, la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară.

Conform art. 105 alin. (1) și (5) din Codul de procedură civilă, citația și înștiințarea se trimit prin scrisoare recomandată cu aviz de primire sau prin persoana împuternicită de judecată. Data înmânării citației sau înștiințării se înscrie pe citație sau înștiințare în partea care se înmânează destinatarului, precum și pe cotor, care se restituie instanței. Citația sau înștiințarea adresată persoanei fizice se înmânează personal contra semnătură pe cotor.

Se reține că Anna Cheleş a cunoscut că pe rolul Judecătoriei Comrat, sediul Ceadâr-Lunga se află spre examinare prezenta cauză civilă, la cererea căreia a fost inițiată. De asemenea, Anna Cheleş, a participat la ședințele de judecată a primei instanță din 23 mai 2022, fiind înștiințată că deliberarea hotărârii a fost amânată pentru data de 23 mai 2022, ora 16:45 (f.d. 82-83, Vol. II).

Prin urmare, Anna Cheleş urma să depună diligența și să întreprindă măsurile necesare pentru a-și proteja drepturile de acces la instanță, fiind obligată să se intereseze la intervale rezonabile de timp de soarta dosarului respectiv și să-și valorifice dreptul de atac al hotărârii primei instanțe în termenul prevăzut de lege.

Mai mult ca atât, recurenta, recepționând dispozitivul hotărârii primei instanțe încă la data de 10 iunie 2022, adică în interiorul termenului de atac, a dispus de suficient timp până la 22 iunie 2022 inclusiv, (prin diferite mijloace de comunicare prevăzute de lege: oficiul poștal, poșta electronică sau prin depunerea personală), pentru a-și valorifica dreptul de atac împotriva hotărârii primei instanțe în termenul prevăzut de art. 362 Cod de procedură civilă, cel puțin prin depunerea unui apel prealabil în sensul art. 365 alin. (1¹) Cod de procedură civilă, cu prezentarea ulterioară a apelului suplimentar, care să conțină elementele cererii de apel.

Nu pot fi reținute argumentele recurente precum că dispozitivul hotărârii din 23 mai 2022 a Judecătoriei Comrat, sediul Ceadâr-Lunga l-a recepționat prin intermediul oficiului poștal la data de 10 iunie 2022, și în termen de 30 de zile, calculat din ziua recepționării, a depus cerere de apel.

Or, indiferent de faptul dacă partea a fost sau nu prezentă la pronunțarea dispozitivului hotărârii, termenul de declarare a apelului de 30 de zile prevăzut de art. 362 din Cod de procedură civilă, curge *de la data pronunțării dispozitivului hotărârii*, dacă legea nu prevede altfel, dar nu de la data comunicării acestuia sau încetării circumstanțelor care au dus la omiterea termenului de procedură.

La acest capitol se rețin dispozițiile art. 56 alin. (3) și art. 61 alin. (1) din Codul de procedură civilă, care stipulează că, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

Prin urmare, Anna Cheleş nu a prezentat probe incontestabile ce ar indica aflarea dânzei într-o veritabilă imposibilitate de a efectua actul de procedură în termenul prevăzut de lege.

Ține de menționat, că Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa promovează, cu consecvență cu titlu de principiu obligația părților de a se interesa de soarta procesului în situația în care ele au fost înștiințate despre inițierea și desfășurarea acestuia și de a-și proteja drepturile sale de acces la instanță (*cauza Van Harn vs. Germania, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007*).

Colegiul notează că respectarea termenelor legale constituie o obligație pozitivă a părților și are menirea să asigure buna funcționare a justiției, iar repunerea în termen poate fi admisă doar în cazurile expres prevăzute de lege și doar în situația în care partea când înaintează o cerință de repunere în termen, o justifică prin probe pertinente și admisibile în temeiul art. 116, 118, 121, 122 și art. 362 din Codul de procedură civilă, prin care s-ar dovedi că omiterea termenului a fost cauzată din motive întemeiate.

Or, admiterea spre examinare a unui apel tardiv poate duce la încălcarea principiului securității raporturilor juridice garantat de art. 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În circumstanțele enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră ca fiind legală și întemeiată încheierea din 07 noiembrie 2022 a Curții de Apel Comrat.

Instanța de recurs accentuează că o asemenea soluție este compatibilă cu standardele înserate în textul art. 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, încuviințarea exercitării unei căi ordinare de atac în urma rămânerii definitive a actului jurisdicțional valabil adoptat în lipsa unor circumstanțe fundamentale și obligatorii, ar însemna de fapt încălcarea principiului securității raporturilor juridice și a drepturilor celorlalte părți la un proces echitabil.

În susținerea opiniei enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție invocă și hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în speța Melnic c. Moldovei din 14 noiembrie 2006, definitivă din 14 februarie 2007, precum și hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în cauza Ponomaryov c. Ucrainei, hotărârea din 03 aprilie 2008, definitivă din 29 septembrie 2008, unde se notează că deși în speță nu era vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare, reprezintă o soluție care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat și de a menține încheierea instanței de apel.

În conformitate cu art. 427 lit. a) și art. 428 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Anna Cheleş.

Se menține încheierea din 07 noiembrie 2022 a Curții de Apel Comrat, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Anna Cheleş împotriva Primăriei satului Tomai, Dmitri Topciu, Victor Garciu, Maria Carabadjac și Elena Gardalîc cu privire la obligarea primăriei de a executa lucrările cadastrale de determinare a hotarului lotului terenului de pământ și întocmirea actului de constatare a hotarului, obligarea lui Dmitri Topciu de a nu împiedica la efectuarea lucrărilor.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecătorii

Victor Burduh

Mariana Pitic